

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Beata Kotowska

Koncepcja sprawozdawczości zintegrowanej mikro i małych przedsiębiorstw

Wprowadzone przez Unię Europejską Dyrektywy 2013/34/EU, 2019/2088/UE, 2020/852/UE oraz projekt Dyrektywy *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) mają wpływ na ujawnianie informacji finansowych i niefinansowych przez podmioty gospodarcze również te z sektora mikro i małych przedsiębiorstw.

Przeprowadzone badania literaturowe wskazały, że brakuje opracowań, wytycznych i wzorców raportowania informacji finansowych i niefinansowych, które mogłyby być wykorzystane przez mikro i małe podmioty różnych branż. Istniejąca luka badawcza była inspiracją do podjęcia prac nad rozprawą.

Za cel główny rozprawy przyjęto *zapropozowanie koncepcji sprawozdawczości zintegrowanej przedsiębiorstw sektora MMP dla potrzeb ich zrównoważonego rozwoju*. Jego realizacji służą następujące cele pomocnicze:

- 1) identyfikacja specyficznych cech sektora MMP,
- 2) diagnoza potrzeb informacyjnych interesariuszy sektora MMP,
- 3) rozpoznanie obowiązkowych i dobrowolnych ujawnień w sprawozdawczości biznesowej sektora MMP w Polsce oraz wybranych krajach Europy,
- 4) ocena zakresu stosowanych ujawnień przez sektor MMP w Polsce na tle międzynarodowym,
- 5) przedstawienie i ocena stanu stosowania zrównoważonego rozwoju przez sektor MMP w Polsce,
- 6) zaprojektowanie ram systemu sprawozdawczości dla sektora MMP w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Analiza problemu badawczego wymagała weryfikacji głównej hipotezy badawczej, w której przyjęto, że *zakres i jakość informacji sprawozdawczej ma wpływ na zrównoważony rozwój przedsiębiorstw sektora MMP*. Sformułowano osiem hipotez pomocniczych.

Rozprawę podzielono na cztery rozdziały poprzedzone wstępem i podsumowane zakończeniem, w którym ujęto wnioski wynikające z przeprowadzonych badań literaturowych i empirycznych oraz kierunki przyszłych badań.

W pierwszym rozdziale rozprawy wskazano, że zrównoważony rozwój staje się jednym z celów prowadzonej działalności gospodarczej. Omówiono specyfikę oraz kryteria jakościowe oraz ilościowe podziału mikro i małych podmiotów. Przedstawiono potrzeby informacyjne oraz zaprezentowano rolę i oczekiwania interesariuszy informacji sprawozdawczej sektora MMP.

Drugi rozdział rozpoczyna się od przedstawienia ewolucji sprawozdawczości sektora MMP w Polsce. Następnie dokonano analizy i oceny obowiązkowych i dobrowolnych ujawnień informacji sprawozdawczej sektora MMP w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Zaprezentowano wybrane standardy i regulacje UE dotyczące zrównoważonego rozwoju. Dokonano przeglądu literaturowego związanego z raportowaniem i ujawnieniami niefinansowymi mikro i małych jednostek, które uporządkowano w osiem nurtów badawczych.

Trzeci rozdział rozprawy ma charakter empiryczny i przedstawia wnioski z badania stanu ujawnień informacji sprawozdawczej przez sektor MMP. Badania przeprowadzono w okresie od 14 grudnia 2021 roku do 31 stycznia 2022 roku przy wykorzystaniu narzędzia Microsoft MsForms. Próba badawcza, zbudowana z wykorzystaniem metody dobór według wygody, składała się z 58 mikro i małych podmiotów:

- 1) 18 przedsiębiorstw było beneficjentami wsparcia udzielonego w projekcie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pn. „*Zwiększenie konkurencyjności regionów poprzez społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR)*”
- 2) 40 wybranych przedsiębiorstw, które działają na rynku od 2018 roku, a osoba wypełniająca ankietę ma wiedzę na temat zrównoważonego rozwoju: 26 przedsiębiorstw z Polski, 4 z Łotwy, 10 z Rumunii.

W rozdziale czwartym zaprezentowano autorską propozycję systemu sprawozdawczości zintegrowanej dla sektora MMP. Zaproponowano zakres ujawnień niefinansowych istotnych obszarów raportowania informacji niefinansowych w MMP niezależnie od branży oraz wykaz mierników efektywności możliwych do zastosowania. Przedstawiono także autorską koncepcję ram systemu sprawozdawczości zintegrowanej dla przedsiębiorstw z sektora MMP.

Realizacja celu głównego rozprawy oraz weryfikacja hipotezy badawczej możliwa była dzięki zastosowaniu następujących metod badawczych: analiza krytyczna piśmiennictwa krajowego i zagranicznego, analiza aktów prawnych oraz Dyrektyw Unii Europejskiej i standardów, dedukcji i indukcji, opisowa i porównawcza, analiza i synteza, badania ankietowe w języku polskim i angielskim.

Słowa kluczowe: raportowanie zintegrowane, informacje niefinansowe, mikroprzedsiębiorstwo, małe przedsiębiorstwo, zrównoważony rozwój